

Obsah

Úvod	9
1 Pedagogická diagnostika	10
1.1 Pedagogická diagnostika v našich zemích	10
1.2 Pedagogická diagnostika a diagnóza	12
1.3 Typy pedagogické diagnostiky	14
1.4 Pedagogická diagnostika v procesu integrace jedinců se speciálními potřebami	15
1.5 Pedagogická diagnostika v zahraničí	16
2 Proces diagnostikování	19
2.1 Komplexní přístup k pedagogické diagnostice	19
2.2 Vývojové hledisko	21
2.3 Ne jedna příčina, ale celý řetěz	22
2.4 Kdo a kde provádí diagnostiku	23
2.5 Dítě jako aktivní účastník diagnostického procesu	24
2.6 Edumetrický a kazuistický přístup k diagnostikování	25
3 Metody pedagogické diagnostiky	28
3.1 Pozorování	28
3.2 Rozhovor (interview)	31
3.3 Anamnéza	31
3.4 Dotazníky	35
3.5 Testy	35
3.6 Metody ověřování vědomostí a dovedností	39
3.7 Analýza výsledků činnosti a analýza úkolů	43
3.8 Pedagogická dokumentace	45
3.9 Možné diagnostické chyby	46
4 Hodnocení úrovně motoriky	50
4.1 Hrubá motorika	50
4.2 Jemná motorika	52
4.3 Mikromotorika očních pohybů	52
4.4 Motorika artikulačních orgánů	53
4.5 Grafomotorika	54
4.6 Pohybová koordinace	57

4.7	Senzomotorická koordinace	57
4.8	Poruchy vývoje motoriky, formy poruch	59
5	Vnímání tělového schématu	61
5.1	Historie pojmu	61
5.2	Současné pojetí tělového schématu	62
5.3	Tělové schéma v ontogenetickém vývoji	62
5.4	Využití poznatků v praxi	64
5.5	Diagnostika úrovně ovládnutí tělového schématu	65
5.6	Cvičení podporující vnímání tělového schématu	66
5.7	Poruchy vnímání tělového schématu	66
6	Diagnostika úrovně percepce (vnímání)	68
6.1	Vestibulární percepce	68
6.2	Taktilní (hmatová) percepce	69
6.3	Kinestetická percepce	69
6.4	Zraková percepce	70
6.5	Sluchová percepce	76
6.6	Vnímání a reprodukce rytmu	83
7	Komunikační dovednosti	85
7.1	Komunikace verbální (slovní)	86
7.2	Komunikace neverbální	94
7.3	Komunikace činem	94
8	Diagnostika rozumových schopností	96
8.1	Vývoj rozumových schopností	96
8.2	Klasifikace rozumových schopností	98
8.3	Diagnostika	99
8.4	Co lze vyčíst ze zprávy z psychologického vyšetření	100
8.5	Multidimenzionální inteligence	101
9	Pravý a levý mozek a lateralita	102
9.1	Pravý a levý mozek, specializace mozkových hemisfér	102
9.2	Lateralita	104
9.3	Diagnostika laterality	105
10	Diagnostika úrovně vývoje pravolevé, prostorové a časové orientace	107
10.1	Vývoj prostorové orientace	107
10.2	Orientace vpravo – vlevo	108
10.3	Orientace v čase	108

11	Nástup dítěte do školy	110
	11.1 Školní zralost a školní připravenost	110
	11.2 Rizikové dítě v předškolním věku a prevence obtíží	112
12	Diagnostika vybraných vnějších (sociálních) vlivů	117
	12.1 Diagnostika rodiny	117
	12.2 Diagnostika života ve škole a ve třídě	121
13	Diagnostika vybraných tělesných a duševních vlastností dítěte	124
	13.1 Fyzický vývoj a stav dítěte	124
	13.2 Psychika dítěte	125
	13.3 Emoční poruchy u dětí	127
14	Diagnostika úrovně čtení	131
	14.1 Diagnostika vývoje čtenářských dovedností	131
	14.2 Diagnostika čtenářských dovedností v jednotlivých vývojových etapách	135
15	Diagnostika písemného projevu	143
	15.1 Vývoj písemného projevu u dítěte školního věku	143
	15.2 Aplikace gramatických pravidel	145
	15.3 Formy písemného projevu a jejich diagnostická hodnota	147
16	Diagnostika úrovně matematických schopností a dovedností	148
	16.1 Psychické funkce ovlivňující výkon v matematice	148
	16.2 Vývoj matematických schopností	149
17	Diagnostika chování dítěte	156
	17.1 Sociálně-emoční chování dítěte	156
	17.2 Dětská agresivita	159
	17.3 Dysfunkční chování	162
18	Individuální vzdělávací plán (IVP)	172
	18.1 Význam individuálního vzdělávacího plánu	172
	18.2 Strategie tvorby IVP v zahraničí	172
	18.3 Strategie tvorby IVP v České republice	173
	18.4 Tvorba IVP	177
	18.5 Ukázky individuálních vzdělávacích plánů	180
19	Přílohy	187
	Literatura	204